

Zaobljuba.

(Zagorska.)

Bleda, vitkorasla deklica je klečala ob smrtni postelji svoje matere. Bledo lice je pokrivala z rokami ter skrivala v mehke posteljine blazine... Včasih se ji je izvil iz srca globok vzdihljaj; sicer je pa bila v sobi gluha, mrliška tišina.

»Ana«, izpregovorila je za nekaj časa bolnica ter uprla osteklenele oči v deklico.

Ta se je zganila. Dvignila je glavico ter se ozrla na mater, ki se ji je zdela zdajci zelo razburjena...

»Ana, ali me ljubiš«, ponovila je bolnica ter proseče pogledala naravnost hčerki v oko.

»Mati«, izpregovorila je deklica, ustala nagloma ter krčevito prijala bolnico za vrat.

Bolestno se je žena nasmehnila, a kmalu ji je izginil smehljaj razbledo lice in prejšnja toga se ji je iznova razlila po obličju. V očesu ji je zatrepetala solza, znanilka notranje boli.

»Če me res ljubiš Ana, usliši mi slednjo prošnjo...«

Ana je vztrepetala ter sklonila kodravo glavico bliže k materinemu vzglavju.

»Ana, ali uslišiš prošnjo — izpolniš li obljubo, da je ne poneseš neizpolnjene s seboj v grob...?« In skušala je s pogledom ujeti nem odgovor...

»Obljuba, — oh nesrečna zaobljuba! — Velevala mi je drugam, — Anica, jaz bi ne smela biti tvoja mati!«

Ta hip je bolnica skoraj srpo pogledala deklico, ki je trepetala, liki trepetlika v večernem zraku...

»Ana — jaz bi se ne smela poročiti s tvojim očetom, obljuba mi je velevala dalje, dalje, a bliže k altarju...«

Deklica je nižala in nižala glavo, dokler se ji ni sklonila prav na prsi...

»Ana — ali veš, zakaj sem te dala v pripravnico?« govorila je bolnica z glasom, ki je razodeval neko hrepenenje...

Ana je zrla nepremično pred se, ne zavedajoč se, kaj ji je rekla mati.

»Ana, izuči se kmalu — še letos... In ali lahko pojdeš potem kôrt... namesto matere... v samostan...«

Ta hip je deklica povescila pogled, — prebledela je, zatrepetala še huje, ter bolestno vskliknila... Zatem je pa zavladata v sobi tihota, ona gluha tišina, v kateri se zgrozi srce nad... lastnimi utripljeji...

»Ana, ali me ne ljubiš«, šepetala je bolnica iz nova.

Deklica je ihtela. Svetle solze so padale na velo materino roko, vroče . . . kakor so priprele iz ljubečega, v tem hipu v neskončni bóli plavajočega sreća . . .

»Mati«, — vzdihnila je za nekaj časa Ana ter se zgrudila na koleni . . .

Zunaj je viharna jesenska noč. Na drevesu je šumelo listje — ter vršelo, tajno vršelo. Rezki jesenski veter je žvižgal okolu hiše. — Luč na oknu je ugasnila in v sobici je bila tema . . . Ni li bilo luči treba dvema sreema, ki sta odmirali življenju? — — — Za nekaj trenutkov je ob brleči sveči ugasnilo oko nesrečne matere . . .

Deklica je vstala, pokrepljena z materinim blagoslovom — a duša ji je bila potrta, — kakor obtežena z velikim grehom . . .

Mirno, skoro neobčutno je stala nekaj časa pozneje ob visokem odru, kjer je spavala mati mirno, pokojno. — Zdelo se ji je, da jo gleda istinito, proseče — in da ji usta govore poslednjo besedo: »Bog te blagoslovi«. — —

Pokleknila ji je ob vznožju; pokrila glavo z rokami — ter molila dolgo goreče, pobožno... Je li prosila pokoja materi — v gomili — ali sebi, ve le On, ki je slišal njene prošnje! —

Nemo je stala dva dni pozneje Anica ob materinem grobu. Oče je glasno plakal — sorodniki so tarnali — a njej ni kanila ni ena solza na blede lice. In ljudje so nejevoljni zmajevali z glavami, kakó mora biti človek tako neobčuten ob tako grenkem trenutku!

Dva groba, velika, široka groba videla je Anica zevati pred seboj! Zdelo se ji je . . . da stopa vánj i sama ter da bobni gruda nanjo . . . in da se zapira gomila zanjo . . . Nepremičlo je pa v istini zrla na materino krsto, ki je izginjala vedno bolj pod zamolklo padajočo rušo.

Vrnila se je z grobov. Molčé je šla v sobico, pokleknila pred svetim razpelom ter se tam izjokala, iz srea razjokala!

Zatem je sedla k pisalni mizi — odprla predalček ter vzela iz njega papir in pero . . . a pisala ni, kakor je bila namenila.

»Ne morem in vendar moram! — A osrčila se je kmalu, — vzela pero pomočila je prav na dno v črn timer — a zatem pisala drobne vrstice, katerih tresočé poteze so bile dosti značilne v notranji njeni razburjenosti . . .

Dragi Iván!

Oprosti tem vrsticam, kratkim a usodnim! Oprostil mi bodeš tem raje, če Ti poročam, da je to moje zadnje pismo!

Ločiva se v življenju . . . dragi . . . odpusti, ne morem drugače! Ob smrti uri moje matere je umrla v mojem sreću za Te vsaka ljubav . . .

moralo je biti tako. — Mene veže obljuba... za bodoče življenje v samostanu...

Od srca ti želim sreče — mnogo sreče! Zabi me, kakor i jaz Tebe pozabljam in moram pozabiti! Poslednji pozdrav!

Tvoja odkritosrčna

Ana...

* * *

Pred nekaj leti je bilo. — Pozno so peli zvonovi v samostanski cerkvi. — Zunaj pred vrati se je gnetla množica ljudij, ter nestrpno pričakovala, — kdaj prineso venkaj krsto. — Tudi jaz sem se bližala radovednim gledalcem, a ne iz radovednosti — gnalo me je gorko hrepenenje videti še enkrat — k leginjo, znanko, — ki je ležala na mrvaškem odru.

Pred dvema letoma so se zaprla za njo samostanska vrata, danes ji je prost izhod na — grobje!

Zdelo se mi je, da jo vidim pred sabo, zdelo se mi je, da sediva skupaj v šolski sobi!... Govori mi o Ivanu, dragem svojem Ivanu, ter ogleduje zlat prstanek na roki...

»Z Bogom Ivan, z Bogom svet«, zdi se mi, da sepečejo njena usta... Gledam jo... kako trpi molčé, — poljubujoč zlat križec, katerega gorko pritiska na usta...

In zopet jo vidim, kako kleči pred oltarjem... glas se ji trese, telo drhti... ko izgovarja slovesno obljubo...

Bridki in žalni spomini mi objamejo duha... Spominjam se njega, nesrečnega Ivana, ki morda, ne vedoč, da je preminula Ana — kleči osamel v tihi celici in moli!

A tačas me iz tužnih sanj vzbudi tožni pogrebni spev. Molčé sem šla za krsto, — le zdaj pa zdaj sem si obrisala roso z očesa. — Za Ano pa mi je srce gorko naročalo: »Spavaj mirno!«

Iz življenja.

Stala sta pred oltarjem.

On, to je Vinko Prašnik, nosil je novo črno obleko in ona — Angela rojena Zima, oblečena je bila v sivo. V laseh je imela belo kamelijo s zelenjem in prav tak šopek je nosil on v gumbniku.

Ženin in nevesta.

Klečala sta drug ob drugem in drhtela sta sreče. Kamenitih stopnic, na katerih sta klečala, nista čutila, in svet za njiju ni eksis-